

Johdatus yliopistomatematiikkaan

Jokke Häsä

Matematiikan ja tilastotieteen laitos

Luento 21, ke 30.11.2016

Surjektio eli surjektiivinen kuvaus

Määritelmä

Kuvaus $f: X \rightarrow Y$ on surjektio, jos jokaisella $y \in Y$ on olemassa ainakin yksi sellainen $x \in X$, että $f(x) = y$.

- Mieti työtoverisi kanssa, millä eri tavoin surjektiota voisi kuvailla

Surjektion kuvailuja

- Lähtöjoukon kuva on koko maalijoukko
- Kaikilla $y \in Y$ pätee, että joukon y alkukuva on epätyhjä
- Jokaiselle maalijoukon alkiolle kuvautuu ainakin yksi lähtöjoukon alkio

Vertailun vuoksi:

- Injektio: Jokaiselle maalijoukon alkiolle kuvautuu **korkeintaan** yksi lähtöjoukon alkio
- Bijektio: Jokaiselle maalijoukon alkiolle kuvautuu **täsmälleen** yksi lähtöjoukon alkio
- Kuvaus: Jokaiselle **lähtöjoukon** alkiolle löytyy täsmälleen yksi alkio **maalijoukosta**

Johtopäätös: Kuvauksella on käänteiskuvaus täsmälleen silloin jos se on bijektio eli sekä injektio että surjektio.

Esimerkki: Surjektiotodistus

- Onko kuvaus $f: \mathbb{R} \setminus \{1\} \rightarrow \mathbb{R}$, jolle $x \mapsto \frac{x}{x-1}$, surjektio?